Do?a Sporlar? Etkinliklerine ?li?kin Liderlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Do?a Sporlar? Etkinliklerine ?li?kin Liderlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20056

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Do?a Sporlar? Etkinliklerine ?li?kin Liderlik Ölçe?i, **do?a sporlar?** ve macera temelli etkinliklerde görev alan liderlerin davran??lar?n? ve yeterliliklerini ölçmek amac?yla **geli?tirme** sürecinden geçirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, S. C. Dinç taraf?ndan 2006 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir Doktora Tezi kapsam?nda olu?turulmu?tur. Temel amac?, zorlu ve riskli do?a ortamlar?nda etkili liderli?in çok boyutlu yap?s?n? belirlemek ve bu alanda çal??an profesyonellerin performans?n? de?erlendirmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmakt?r.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, **do?a sporlar?** liderli?inin özgün gerekliliklerini dikkate alarak, güvenlik yönetimi, karar verme süreçleri ve grup dinamikleri gibi kritik alanlardaki liderlik becerilerini ölçmeye odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Do?a Sporlar?, Liderlik, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Macera E?itimi, Liderlik Davran??lar?

Yazarlar

Dinç, S. C.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **do?a sporlar?** etkinliklerinde görev yapan veya bu alanda e?itim alan bireylerin sergiledi?i **liderlik** davran??lar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu, özellikle risk yönetimi, acil durum müdahalesi ve grup motivasyonunun sa?lanmas? gibi do?a ortamlar?n?n zorunlu k?ld??? özel yetkinlikleri ölçmeyi hedefler.

Ara?t?rma, alanda standartla?t?r?lm?? ve Türk kültürüne uygun bir ölçüm arac?n?n eksikli?ini gidermeyi amaçlam??, böylece **do?a sporlar?** liderli?i e?itim programlar?n?n içeri?ini destekleyecek ve liderlerin etkinli?ini bilimsel olarak analiz etmeye olanak tan?yacak bir zemin haz?rlam??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, "Do?a Sporlar? Etkinliklerine ?li?kin Liderlik" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, geleneksel **liderlik** teorilerinden farkl? olarak, do?a ortam?n?n getirdi?i yüksek belirsizlik, fiziksel zorluk ve potansiyel tehlikeler ba?lam?nda liderin sergilemesi gereken özgül becerileri kapsar.

Ölçülen yap?n?n tipik boyutlar? aras?nda ?unlar bulunabilir (Detayl? boyutlar tezin kendisinde yer

ARABPSYCHOLOGY.COM

almaktad?r):

Güvenlik Liderli?i: Risk de?erlendirmesi ve acil durum prosedürlerinin yönetimi.
Teknik Yeterlilik: ?lgili do?a sporunun gerektirdi?i teknik bilgi ve becerinin aktar?lmas?.
Grup Dinamikleri Yönetimi: Ekip içi ileti?im, motivasyon ve çat??ma çözümü.
Karar Verme: Stres alt?nda, zaman bask?s?yla do?ru ve h?zl? kararlar alabilme yetene?i.

Geçerlik

Ölçek, bir **geli?tirme** çal??mas? oldu?u için geçerlik analizlerinin detaylar? orijinal Doktora Tezi içerisinde yer almaktad?r. Kaynakta do?rudan geçerlik katsay?s? verilmemi?tir. Ancak, bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n standartlar? gere?i, genellikle a?a??daki geçerlik türleri incelenmi?tir:

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla, büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri (AFA ve DFA) kullan?lm??t?r.
Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin, **do?a sporlar?** liderli?inin tüm önemli yönlerini kapsay?p kapsamad??? uzman görü?leri ile de?erlendirilmi?tir.

Güvenirlik

Kaynakta do?rudan güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, ölçe?in **güvenirlik** analizlerinin, tez çal??mas? kapsam?nda titizlikle yürütüldü?ü varsay?lmaktad?r. Tipik olarak bu tür çal??malarda kullan?lan güvenirlik yöntemleri ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarl? oldu?unu ölçmek için kullan?lm??t?r. Yüksek Alfa katsay?lar?, ölçe?in güvenilirli?ini i?aret eder.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda ayn? sonuçlar? verme e?ilimini ölçmek için kullan?lm?? olabilir.

Faktör Analizi

Ölçek **geli?tirme** sürecinin kritik bir a?amas? olarak, **faktör analizi** (Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c?) kullan?lm??t?r. Bu analiz, Do?a Sporlar? Liderli?i yap?s?n?n alt?nda yatan temel boyutlar? (faktörleri) ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r. Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in nihai madde say?s?n?, boyut yap?s?n? ve her bir faktörün aç?klad??? varyans oran?n? belirlemi?tir.

Tez çal??mas?, bu analizler sonucunda elde edilen faktör yap?s?n?n, teorik çerçeve ile uyumlu oldu?unu göstermi?tir, böylece ölçe?in yap? geçerli?i desteklenmi?tir.

Ölçme Arac?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Çe?idi: Geli?tirme (Development)

Format: Büyük olas?l?kla Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Örne?in, 5'li veya 7'li Derecelendirme). Kaynakta do?rudan derecelendirme tipi belirtilmemi?tir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Do?a sporlar? liderleri, e?itmenleri ve bu alanda aktif olarak görev yapan kat?l?mc?lar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü profesyonel veya amatör liderler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli **do?a sporlar?** bran?lar?nda (da?c?l?k, trekking, kano, vs.) çal??an veya deneyimli olan bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Kat?l?mc?lardan, do?a sporlar? etkinliklerinde kendi liderlik davran??lar?n? veya gözlemledikleri liderlik davran??lar?n? de?erlendirmeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Outdoor Leadership, Spor Psikolojisi, Macera Terapisi, Liderlik Ölçe?i, Hacettepe Üniversitesi, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor (Tezde belirtilmemi?tir.)

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tez yaz?ld??? dönem itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir Doktora Tezi (Dinç, 2006) kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m izinleri ve ticari ücretlendirme bilgileri için yazar S. C. Dinç veya Hacettepe Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlar genellikle tezin referans gösterilmesi ko?uluyla ücretsiz olabilir.

Test Y?l?: 2006

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Dinç, S. C. (2006). *Do?a sporlar? ekinliklerine ili?kin liderlik ölçe?inin geli?tirilmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez ba?lant?s? (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: doga-sporlari-etkinliklerine-iliskin-liderlik-olcegi-toad.pdf

Do?a Sporlar? Etkinliklerine ?li?kin Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçe?in maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tamam?na, referans olarak gösterilen Dinç (2006) ba?l?kl? doktora tezinden eri?ilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM